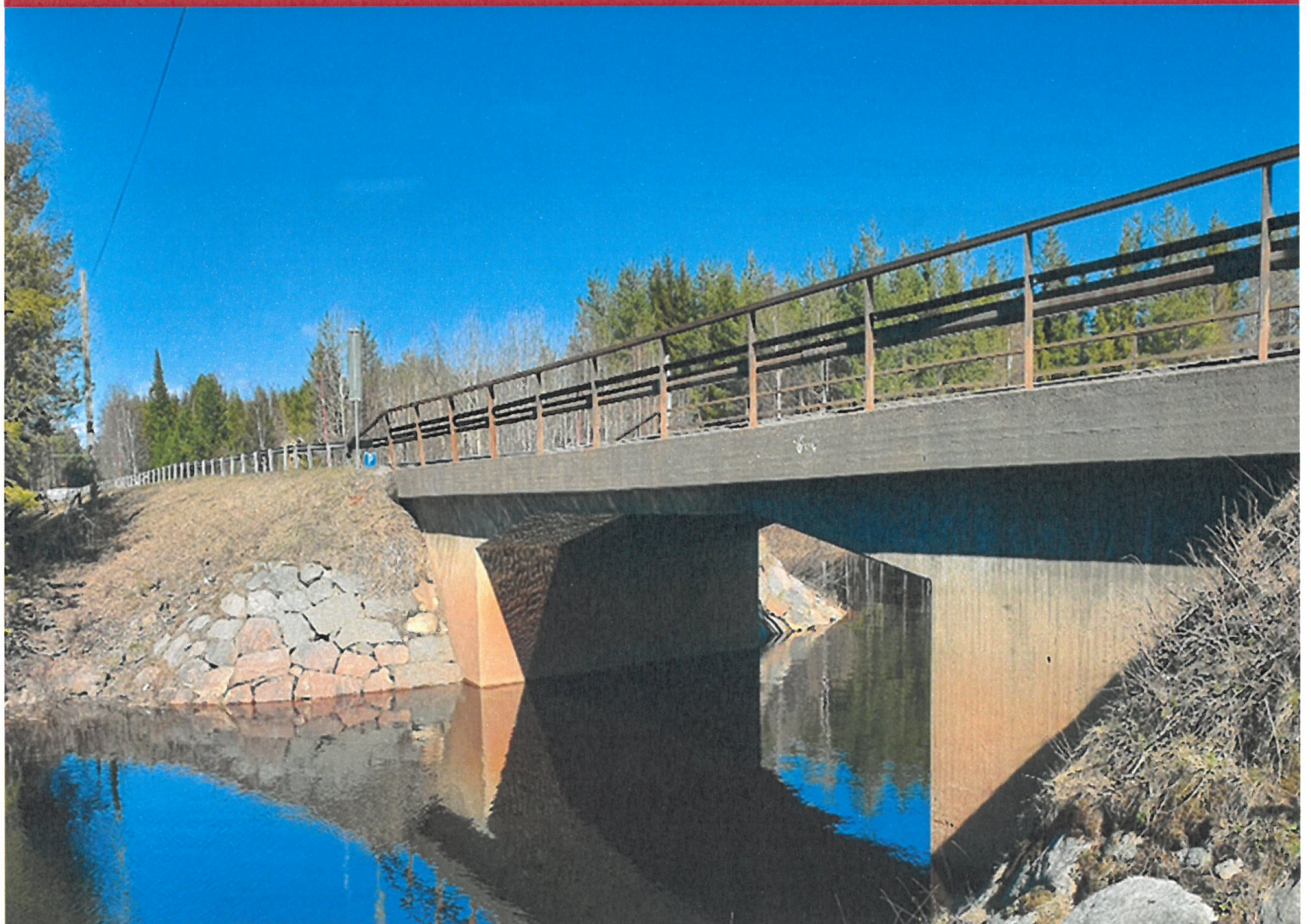

Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken:

Väg E10 – Byte av bro över Grundträskån

Kalix kommun, Norrbottens län
Ansökan, 2021-11-29

Trafikverket

Postadress: Box 809, 972 42 Luleå

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Ansökan om tillstånd för vattenverksamhet enligt miljöbalken, Väg E10 byte av bro över Grundträskån

Författare: Erika Nilsson, Miljöspecialist, Trafikverket

Dokumentdatum: 2021-11-29

Ärendenummer: TRV 2021/111360

Version: 1.0

Kontaktperson: Magnus Vennberg, Projektledare, Trafikverket

Innehåll

1	Sökande.....	5
1.1.	Ombud	5
1.2.	Faktureringsadress	5
2	Saken.....	5
3	Yrkanden	5
4	Förslag till villkor	6
5	Rådighet	7
6	Orientering om företaget.....	7
6.1.	Beskrivning av projektet.....	7
6.2.	I målet aktuell vattenverksamhet	7
7	Prövning i annan ordning	8
8	Berörda fastigheter och innehavare av särskild rätt.....	8
9	Samråd	8
10	Befintlig anläggning och tillstånd	9
10.1.	Befintlig anläggning	9
10.2.	Tillstånd för befintlig anläggning	9
11	Fysiska planer och områdesskydd	9
11.1.	Planförhållanden.....	9
11.2.	Riksintressen och områdesskydd.....	9
12	Teknisk beskrivning	10
12.1.	Koordinatsystem och fixpunkt.....	10
12.2.	Hydrologiska förhållanden	10
12.3.	Geotekniska förhållanden	11
12.4.	Planerad ny bro	11
12.5.	Tillfällig förbifart.....	12
12.6.	Rivning av tillfällig förbifart	12
12.7.	Rivning av befintlig bro	12
13	Miljökonsekvenser	12
14	Miljökvalitetsnormer	15
15	Miljökvalitetsmål	15
16	De allmänna hänsynsreglerna	16
17	Skyddsåtgärder	17
18	Övervakning och kontroll	18
19	Ersättning för skada och intrång	19
19.1.	Arbets tid.....	19

20	Verkställighetsförordnande.....	19
21	Underlag för prövningsavgift.....	19
22	Akttörvarare	20
23	Sammanträdeslokal.....	20
24	Övrigt.....	20

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Fastställelsebeslut-Bifogas när beslut fattats, Bilagan utgår
3. Fastighetskarta
4. Samrådsredogörelse
  - 4a. Samrådsunderlag -Bilagan utgår
  - 4b. Sändlista
5. Länsstyrelsens beslut BMP- ej relevant i denna ansökan-Bilagan utgår
6. Dimensioneringsunderlag
  - 6a. Hydraulisk utredning Grundträskån och Kälvån
7. Teknisk beskrivning
  - 7a. 143K2021, Bro över Grundträskån, under byggtid
  - 7b. 143K2022, Bro över Grundträskån, erosionskydd
  - 7c. 101T0825, Förslagsskiss tillfällig förbifart Grundträskån, illustrationskarta
  - 7d. 101T0325, Förslagsskiss tillfällig förbifart Grundträskån, profil
  - 7e. 101T0425, Förslagsskiss tillfällig förbifart, typsektion
8. Miljökonsekvensbeskrivning
  - 8a - Inventering av fiskbestånd genom elfiske i Grundträskån och Kälvån
  - 8b - Inventering av flodpärlmussla i Grundträskån och Kälvån.
  - 8c - Kompletterande inventering av naturvärden vid bro över Grundträskån. Naturvärdesinventering och inventering av flodpärlmussla.
  - 8d - Naturvärdesinventering Väg E10: Morjärv- V Svartbyn.

1 Sökande

Trafikverket
781 89 Borlänge
Organisationsnummer: 202100-6297

1.1. Ombud

Verksjurist Malena Backhans

Tfn 076-104 49 20 alt 010-123 11 10

Fullmakt för ombud bifogas ansökan.

Biträdd av

Miljöspecialist Erika Nilsson

Tfn 070-509 29 73 alt 010-123 86 41

Handlingar i målet skickas digitalt till Trafikverkets ärendemottagning (diariet.borlange@trafikverket.se) med kopia till malena.backhans@trafikverket.se och erika.a.nilsson@trafikverket.se. Ange Trafikverkets ärendenummer TRV 2021/111360.

1.2. Faktureringsadress

Trafikverket

FE 851

838 36 FRÖSÖN

Faktura märkning

Referens: Projektledare Magnus Vennberg IVn1, EF nummer: 176937

2 Saken

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för byte av bro över Grundträskån, väg E10, Kalix kommun, samt utförande av därmed förenliga temporära konstruktioner och skyddsåtgärder.

Avrinningsområde: Kalix älven (huvudavrinningsområde), SE4000

Natura 2000- område: Torne- och Kalixälvsystem, SE0820430

Koordinater (SWEREF 99 23 15): E= 125 662, N= 7 336 889 (Brons mittpunkt).

3 Yrkanden

Trafikverket yrkar att mark- och miljödomstolen lämnar Trafikverket tillstånd enligt 11 kapitlet miljöbalken att inom vattenområde Grundträskån

- riva ut befintlig bro och uppföra ny bro över Grundträskån på väg E10,
- anlägga strandpassager och viltstigar,

- anlägga erosionskydd,
- anlägga tillfällig förbifart och under byggtid leda åvattnet genom provisoriska trummor,
- anlägga tillfälliga anordningar,

allt inom fastigheterna Övermorjärv 3:28, Övermorjärv 9.52 samt samfälligheterna Övermorjärv S:75 och Övermorjärv S:76, samtliga i Kalix kommun.

Trafikverket yrkar vidare att Mark- och miljödomstolen lämnar Trafikverket tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken att utföra arbetena inom Natura 2000 området Torne- och Kalixälvsystem.

Trafikverket föreslår härutöver att mark- och miljödomstolen

- bestämmer tiden inom vilken arbetena ska vara utförda till fem år räknat från det att domen har vunnit laga kraft, samt
- bestämmer tiden inom vilken anspråk med anledning av oförutsedd skada får framställas till fem år från arbetstidens utgång.
- att mark- och miljödomstolen förordnar enligt 22 kap. 28 § miljöbalken att tillståndet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft.

4 Förslag till villkor

Trafikverket föreslår följande villkor för den tillståndssökta verksamheten:

1. Verksamheten ska bedrivas och anläggningarna utformas i huvudsaklig överensstämmelse med vad redovisats i ansökningshandlingarna samt vad Trafikverket i övrigt åtagit sig i målet.
2. Arbeten i vatten som kan medföra grumling, får inte utföras under perioden 1 maj till 15 juni och 15 september till 15 oktober, om inte tät spont, siltgardin, eller annan åtgärd som fyller samma funktion används som skydd mot grumling.
3. Kontrollprogram ska upprättas och ges in till tillsynsmyndigheten senast två månader innan arbeten i vatten påbörjas, om inte tillsynsmyndigheten medger att det kan lämnas in senare.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att meddela avsteg från villkor nr 2 ovan.

5 Rådighet

Trafikverket har rådighet att bedriva vattenverksamhet som behövs för allmän väg eller järnväg enligt 2 kap 4 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet m.m. Vägplanen skickades in för fastställelseprövning den 6 oktober 2021 och befinner sig nu i avvaktan på beslut om fastställelse. Aktuell vattenverksamhet ligger inom kommande fastställt vägområde. Fastställelsebeslut kommer att kompletteras till ansökan när detta beslut fattats.

6 Orientering om företaget

6.1. Beskrivning av projektet

För att öka trafiksäkerheten och framkomligheten planeras väg E10 mellan Morjärv och Västra Svartbyn att byggas om och breddas till en mötesfri landsväg med mitträcke och viltstängsel. För att uppnå syftet med att öka trafiksäkerheten och framkomligheten behöver även broar längs den vägsträckan anpassas. Den aktuella bron som är föremål för denna tillståndsansökan löper över Grundträskån, se Figur 1 nedan.

Figur 1. Bro över Grundträskån, Kalix kommun, Norrbottens län.

6.2. I målet aktuell vattenverksamhet

Vattenområdet ingår i vattenförekomsten Grundträskån (SE735434-180622) som mynnar i vattenförekomsten Morjärvsträsket (SE734069-181314).

Trafikverket planerar att riva den befintliga bron och uppföra en ny bro i samma läge. Den nya bron ska ha högsta bärighetsklass, BK4, och ha en brobredd som möjliggör för 2+1 körfält över bron. Den planerade nya bron ska ha en fri öppning som möjliggör anläggande av strandpassager längs vattendragets båda sidor.

Innan den befintliga bron rivs så behöver en ca 500 m lång tillfällig förbifart anläggas nedströms broläget genom överbyggnad, fyllning och tillfälliga trummor. Den tillfälliga förbifarten rivs när brobyggnationerna är färdigställda.

Trafikverket har bedömt att planerad vattenverksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Trafikverket, har även bedömt att planerade åtgärder kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken (Natura 2000-tillstånd). En specifik miljöbedömning har därmed tagits fram.

Samtliga åtgärder inom vattenområdet, inklusive anläggande av tillfällig förbifart, kommer beröra en total beräknad yta på ca 12 500 m² under högsta högvattenstånd.

7 Prövning i annan ordning

Enligt 11 kap 23 § 2 p. miljöbalken ska mark- och miljödomstolen lämna tillstånd till ansökt vattenverksamhet eftersom lokaliseringen och nyttan prövas i vägplaneprocessen, om inte något annat följer av 2 kap 9 § miljöbalken.

Vägplanen skickades in för fastställelseprövning den 6 oktober 2021 och befinner sig nu i avvaktan på beslut om fastställelse. Om vägplanen fastställs förväntas detta ske under perioden april-oktober 2022. Ansökan kommer att kompletteras med beslutet om fastställelse när detta har fattats.

8 Berörda fastigheter och innehavare av särskild rätt

Berörda fastigheter och dess läge framgår av fastighetskarta, bilaga 3 till ansökan.

Berörda fastigheter är Övermorjärv 3:28, Övermorjärv 9.52 samt samfälligheterna Övermorjärv S:75 och Övermorjärv S:76.

Innehavare av särskild rätt för berörda fastigheter är Kalix Energi AB, Vattenfall Regionnät AB, Kalix koncessionssameby och Heimo Weisse.

En fullständig förteckning över lagfarna fastighetsägare samt innehavare av särskild rätt finns i Bilaga 4b till ansökan.

9 Samråd

Trafikverket har bedömt att planerad verksamhet kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken (Natura 2000- tillstånd) och att den planerade vattenverksamheten antas medför betydande miljöpåverkan. Därmed krävs en specifik miljöbedömning enligt 6 kap. 20 § miljöbalken och ett avgränsningssamråd har därför genomförts.

Avgränsningssamråd har genomförts under perioden 29 april till 20 maj 2020 med tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda samt med de övriga

statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten.

Hela samrådsprocessen har sammanställts i en samrådsredogörelse, se bilaga 4 till ansökan.

10 Befintlig anläggning och tillstånd

10.1. Befintlig anläggning

Den befintliga bron är uppförd år 1956 och utgörs av en plattram bro i armerad betong med total brobredd på 7 m och med en fri öppning under bron på 12 m. Vid medelhögvattennivå är vattendragets bredd 25–30 m ca 10 meter uppströms och nedströms från broläget. Bron minskar vattendragets naturliga bredd även vid låga vattenflöden.

Brons slänter (koner) närmast vattendraget är branta (lutning ca 1:1) och är belagda med stora stenblock väl ordnade i ytan.

10.2. Tillstånd för befintlig anläggning

Trafikverket har enligt dom i mål nr M 2777-15 daterad 2016-03-15 erhållit tillstånd av Mark- och miljödomstolen i Umeå till vattenverksamhet i samband med breddning av bro över Grundträskån. Mark- och miljödomstolen har i samma dom förklarat den befintliga bron över Grundträskån laglig. Någon breddning av den befintliga bron enligt dom M 2777-15 utfördes dock aldrig. En tidsfördröjning av projektet gjorde att en ny bedömning resulterade i andra alternativa lösningar, vilket sedan ledde till valt alternativ, rivning av befintlig bro och anläggande av ny bro.

Befintlig bro som byggdes 1956 saknar tillstånd.

11 Fysiska planer och områdesskydd

11.1. Planförhållanden

Kalix kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige 2009-10-12. Beslutet har vunnit laga kraft 2009-11-17. I kommunens vision anges bland annat att Kalix ska vara en attraktiv kommun att leva, besöka och verka i för människor och företag. Kommunen ska vidare ha ett tillväxtfrämjande utbildnings- och näringslivsklimat med välutvecklad infrastruktur. I översiktsplanen är Morjärv utpekad som bebyggelseområde för kommunens övriga tätorter. Morjärvsträsket är bevarandeområde med hänsyn till natur, kultur och friluftsliv.

Aktuell bro ligger inte inom detaljplanelagt område.

11.2. Riksintressen och områdesskydd

- Grundträskån ingår i Natura 2000-området Torne- och Kalix älvsystem (SE0820430).
- Torne och Kalix älvsystem är skyddat enligt 7 kap. 28 § miljöbalken och är ett riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken samt även skyddad som nationalälv från vattenreglering eller vattenöverledning i kraftändamål enligt 4 kap. 6 § miljöbalken. Älvens naturliga regim ska bibehållas och dess värde kan påverkas negativt av dämning, vattenstandsreglering, vattenavledning och utsläpp.

- Riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § MB.
- E10 är Riksintresse för kommunikation, väg enligt 3 kap 8 § MB och utpekad TEN-T (Det transeuropeiska transportnätverket).
- Kalixälven är ett riksintresse för yrkesfiske enligt 3 kap. 5 § miljöbalken. Motiven för riksintresset är skydd av lekområden och uppväxtområden för kommersiellt viktiga arter av fisk eller skaldjur. Områden av riksintresse omfattar även vandringsstråk för lax dess lekområden och uppväxtområden med avgörande betydelse för näringen samt fångstplatser med omfattande fiskeaktivitet eller unika förutsättningar för visst fiske.
- Platsen för den planerade bron är också ett riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken. Planerad bro ligger inom området för Lombens och Orrträskss skjutfält som är ett område med särskilt behov av hinderfrihet.

I och med fastställd och lagakraftvunnen vägplan är frågan om biotopskyddsdispens och strandskyddsdispens avgjord, detta i enlighet med 7 kap. 11a § och 16 § punkt 3 miljöbalken.

12 Teknisk beskrivning

Nedan beskrivs de planerade åtgärderna översiktligt. För en mer detaljerad beskrivning samt ritningar, se bilaga 7, Teknisk beskrivning.

12.1. Koordinatsystem och fixpunkt

Höjdsystem: RH 2000.

Plansystem: SWEREF 99 23 15.

Fixpunkt: Närbelägen fixpunkt för åtgärderna har punktnummer 262*1*0204, ståldubb i bro, med höjden +32,777. Fixpunkten finns belägen i hörnet på befintlig bro sydöstra sida.

Brons mittkoordinater (SWEREF 99 23 15): X= 125 662, Y= 7 336 889.

12.2. Hydrologiska förhållanden

Grundträskån ingår i Kalixälvens huvudavrinningsområde. Avrinningsområdet är 98,3 km² varav sjöandel är 0,2 %.

Vid broläget är vattendragets djup ca 2 m vid medelvatten (MW) och vid planerad förbifart är djupet ca 2–4,5 m vid MW. Vattendragets bredd påverkas vid broläget av befintlig bro. Vattendragets bredd vid planerad förbifart varierar mellan 35–50 m.

Grundvattennivån vid vägbanken ligger på cirka +29 m, men följer med största sannolikhet variationerna i vattennivån i Grundträskån. I området utanför den befintliga banken ligger grundvattenytan ytligt. I området för den tillfälliga förbifarten ligger grundvattenytan i nivå med vattenytan i Grundträskån.

Grundträskåns vatten är inte reglerat.

12.3. Geotekniska förhållanden

12.3.1. Ny bro

Fundamenten för den nya bron är planerade att placeras i läge för befintlig vägbank. Vid sonderingar och skruvprovtagning visar att bankfyllningen består av cirka 5 m fyllning av sandig grusig morän. Under banken finns ett ca 4–5 m mäktigt lager av fast siltig sandig morän. En mycket fast bottenmorän finns från cirka nivå +20 m till +25 m och djupare i området, dock förekommer ett mindre fast skikt på ca 2 m vid nivå +24 m till ca +22 m. Befintlig vägbank innan och efter bron bedöms vara grundlagd på siltig, sandig morän.

På södra sidan om Grundträskån och utanför den befintliga bankens östra sida består marken av naturmark som tidvis kan stå under vatten. Under ett tunt växtlager finns 1–2 m löst lagrad silt underlagrat av cirka 7 m lös siltig sulfidhaltig lera och sulfidsilt och därefter fast till mycket fast lagrad bottenmorän. På norra sidan av Grundträskån och utanför den befintliga vägbankens östra sida består jorden av ett tunt växtlager som underlagras av ca 5 m löst lagrad silt på moränjord.

På västra sidan om befintlig vägbank, på sidan uppströms bron, strax utanför brostöden på både norra och södra sidan om Grundträskån består jorden av morän.

På nedströmssidan bron, utanför befintlig vägbank och utanför brostödens läge på både norra och södra sidan om Grundträskån antas jorden bestå av lösa sulfidhaltiga sediment.

12.3.2. Tillfällig förbifart

Den tillfälliga förbifarten är planerad att anläggas på östra sidan om väg E10, nedströms befintlig bro. Vid läget för tillfällig förbifartsväg, på båda sidor Grundträskån, består jorden först av ett växtlager med organisk jord på ca 0,2–0,3 m som följs av silt ned till ca 2 meters djup, silten övergår sedan till sulfid silt ned till ca 4–4,5 m djup och därefter följs morän.

För Grundträskåns botten är inga sonderingar utförda, en bottenlodning har utförts i mitten av ån. Grundträskån botten bedöms bestå av något lösa sediment i ca 1–1,5 m innan moränjord förekommer.

12.4. Planerad ny bro

Bron är planerad att utföras som en plattrambro av platsgjuten betong i 1 spann med fri öppning på 24 m. Total brobredd för väg E10 blir 14,1 m.

Under bron på båda sidor om Grundträskån ska strandpassager anläggas i form av strandremсор som är torra över medelhögvattennivån samt flacka slänter som kan nyttjas av vilt vid lägre vattenstånd.

Erosionsskyddet utförs i två lager. Erosionsskyddet är planerat att utföras med krossmaterial. På strandpassagerna planeras erosionsskyddet tätas med finkornigt material.

Grundläggning

Grundläggningen av brostöden är föreslagna att plattgrundläggas i torrhet på en tätplatta på naturlig morän inom spont.

Sponten är föreslagen att placeras just bakom befintlig bro och runt planerad bottenplatta. Sponten utförs som exempelvis slagen tätspont eller som borrarad tätspont.

När sponten är placerad gjuts en undervattengjuten tätplatta. Efter tätplattan är gjuten pumpas vatten ur sponten och brons bottenplattor grundläggs i torrhet.

Eftersom brostöden kommer ligga i direkt anslutning till vatten och grundläggningen sker under grundvattenytan, behöver åtgärder vidtas för att hålla arbetsområdet för grundläggningen torrt under anläggningstiden efter att tätplattan gjutits. Åtgärderna som planeras för att uppnå detta är tät spont och länshållning efter att tätplattan gjutits.

Länshållningsvatten som kommer att uppstå, pumpas vidare till ett dike i närheten där infiltrering av vattnet sker. Alternativt kan en sedimentationscontainer eller liknande användas för att avskilja partiklar innan vattnet släpps tillbaka till vattenområdet.

När bron ramben gjutits och delar av motfyllning utförts kapas spanten på en nivå under erosionsskydd. Slänter ska anpassas till platsen.

12.5. Tillfällig förbifart

Innan den befintliga bron rivs så behöver en ca 500 m lång tillfällig förbifart anläggas nedströms broläget. Körytan blir 7 meter bred, med vägräcke på båda sidor av vägen.

Den tillfälliga förbifarten är planerad att byggas upp med bankfyllning på geonät för att säkerhetsställa totalstabiliteten av vägbanken för säkerhetsklass 2.

Där den tillfälliga förbifarten korsar Grundträskån behöver en utfyllning i ån utföras och vägtrummor anläggas. Största fyllningsmängden sker kring ån med bottenbredd av ca 40 m och total höjd på ca 6,5 m.

12.6. Rivning av tillfällig förbifart

Efter att broåtgärderna är färdiga och trafiken leds över till den nya bron så kommer den tillfälliga förbifarten att rivs genom att överbyggnad, fyllning och tillfälliga trummor avlägsnas. Området planeras därefter att återställas till så nära ursprungligt utseende som möjligt. Den utförda fyllningen i vatten schaktas även bort vid återställningsarbetena.

12.7. Rivning av befintlig bro

Rivning av befintlig bro kan ske när trafiken leds om via den tillfälliga förbifarten.

Befintlig bro är planerad att rivs till nivå ca 0,5 m under ny projekterad marknivå. Rivning bedöms ske med sönderdelning genom mekanisk bilning eller sågning.

Vid rivning ska arbetet utföras så att nedfallande material i vattendragets undviks. Alternativt placeras pontoner, presenning eller dylikt under bron för att samla upp nedfallande betongdelar. Eventuella rivningsdelar som hamnar i ån tas upp.

Om rivning sker genom sågning renas kylvatten från sågslam t.ex. genom sedimentering i containers innan vidare utsläpp till ån.

13 Miljökonsekvenser

Nedan sammanfattas bedömda miljökonsekvenser kortfattat. Konsekvenserna beskrivs mer ingående i upprättad miljökonsekvensbeskrivning, se bilaga 8.

Riksintressen

Riksintresse för naturvård, Torne och Kalix älvsystem, projektet bedöms inte negativt påverka älvens naturliga regim och dess värden.

Riksintresse för kommunikationer, E10, påverkan bedöms vara positiv vid anläggning av den nya bron.

Riksintresse för totalförsvaret bedöms inte påverkas av projektet.

Planerade åtgärder bedöms inte, invänt skyddsåtgärder påverka riksintresse för yrkesfiske.

Vattenmiljö

Vid anläggning av tillfällig förbifart kommer bottenyta att tas i anspråk och därmed medföra att livsmiljöer påverkas. Trummor som används för den tillfälliga förbifarten har dimensionerats för att klara vattenföringen under hela året. Utfyllnader i vatten ska ske med grovt material utan finfraktioner för att minska åtgärdens grumlande effekt.

Den utförda fyllningen i vatten och trummorna tas bort vid återställningsarbetena. Området planeras därefter att återställas till så nära ursprungligt utseende som möjligt.

Grundläggning för ny bro ska ske innanför tät spont för att undvika grumling.

Grumlande arbeten kopplat till anläggning och även rivning av tillfällig förbifart samt grundläggning av bro sker under en begränsad tid och grumlingsreducerande åtgärder kommer att vidtas, vilket medför att spridningen av grumling begränsas.

Grundläggningen av den nya bron medför att grundvattennivån lokalt kommer att påverkas under byggtiden.

Slänterna är planerade att erosionsskyddas och stenblock från befintlig bro kommer att återanvändas som erosionsskyddande strandskoning, för de slänter som går ned i vattnet från strandpassagerna vid den nya bron.

Planerade åtgärder leder till att den trånga öppning som den befintliga bron utgör i nuläget vidgas och flödesdynamiken i vattendraget kommer att återgå till naturligare förhållanden, som även kommer samspela med Kalixälvens flöde.

Sammantaget bedöms de planerade åtgärderna medföra en liten negativ konsekvens för vattenmiljön på kort sikt i byggskedet, men medföra en positiv konsekvens på längre sikt i driftskedet.

Natura 2000

I Natura 2000-området Torne och Kalix älvsystem, SE0820430, ingår enbart vattenområdet som har en area på 175 377 ha. Älvsystemet rinner genom kommunerna Kalix, Haparanda, Övertorneå, Pajala, Gällivare och Kiruna.

Utpekade arter i bevarandeplanen för Natura 2000-området är flodpärlmussla och dess värdfisk öring, grön flodtrollslända, lax, stensimpa, utter och venhavre.

Endast arterna stensimpa och utter bedöms beröras av projektet i Grundträskån.

Planerade åtgärder i Grundträskån bedöms inte på ett betydande eller långvarigt sätt skada eller på ett betydande sätt försvåra bevarandet av livsmiljöerna för de utpekade arterna i Natura 2000-området som bedömts beröras av projektet.

Föreslagen utformning bidrar till långvariga positiva effekter med strandpassage och ett naturligare flöde i Grundträskån. Sammantaget bedöms planerade åtgärder medföra en liten

negativ konsekvens på kort sikt men på lång sikt medföra en positiv konsekvens för Natura 2000-området Torne- och Kalix älvsystem som helhet.

Naturmiljö

Naturmiljön på land kommer under byggtiden att påverkas av utfyllnader och markarbeten. Brynmiljöerna som är av betydelse för arter som rör sig mellan terrestra och limniska miljöer kommer delvis försvinna i och med utfyllnader och anläggande av arbetsområde. Ytan som påverkas är dock begränsad och naturmiljöerna bedöms efter brons färdigställande successivt att kunna återhämta sig.

Anläggandet av den tillfälliga förbifarten innebär ett visst intrång i naturvärdesobjekt. För att kunna knyta ihop befintlig väg med stranden och vattenpassagen kommer träd att behöva avverkas i den strandnära blandskogen samt att öppen våtmark kommer att behöva fyllas igen. Grundträskåns svämplan kommer även att fyllas ut. Efter arbetet avlägsnas den tillfälliga förbifarten och strandområdet återanpassas till dess ursprungliga form och till platsen.

Sammantaget bedöms planerade åtgärder medföra en liten negativ konsekvens för naturmiljön på medellång sikt men ingen konsekvens på lång sikt.

Fauna

Projektet bedöms inte medföra någon konsekvens för vandringsvägar och lekplatser för förekommande skyddade eller rödlistade fiskarter. De strandpassager som anläggs vid bron bedöms ge en positiv konsekvens för vilt och mindre däggdjur. Område där förekomst av fågelarterna sävsparv, backsvala och ladusvala identifierats vid inventering kommer att påverkas negativt då tillfällig förbifart anläggs. Konsekvenserna för aspekten djur och fiskar bedöms på kort sikt medföra en liten negativ konsekvens, men på lång sikt en positiv konsekvens. Den påverkan som projektet medför för naturvärden i svämområdet i samband med byggskedet bedöms innebära en tillfällig negativ konsekvens då vegetationen över tid bedöms kunna återhämta sig. Sammantaget bedöms projektet medföra en liten negativ konsekvens.

Landskap och kulturmiljö

Den nya större bron och de förändringar i vegetation som följer anläggningsarbetet bedöms medföra en liten negativ konsekvens för aspekten landskap på kort sikt, men ingen konsekvens på lång sikt. Projektet medför att den befintliga bron med ett visst kulturhistoriskt värde försvinner, och dokumentation ska ske innan byggstart och projektet bedöms medföra en liten negativ konsekvens för aspekten kulturmiljö.

Rennäring

Projektet bedöms på lång sikt medföra en positiv konsekvens för rennäringen då möjlighet skapas för säker passage under den hårt trafikerade E10. För att undvika negativ påverkan på rennäringen under byggtiden ska samråd ske med Kalix koncessionssameby.

Människors hälsa, rekreation och friluftsliv

Strandpassagerna möjliggör även säker passage för personer som vistas i området vilket på lång sikt medför en positiv konsekvens för aspekten människors hälsa, rekreation och friluftsliv.

Det bullrande arbete som kommer att utföras bedöms beaktat avstånd till boende och begränsning i tid medföra en obetydlig konsekvens för aspekten bebyggelse. Trafikverket

avser att förvärva den fastighet som berörs av planerad förbifart, beaktat detta bedöms projektet medföra en liten negativ konsekvens.

14 Miljökvalitetsnormer

Grundträskån omfattas av miljökvalitetsnormer för ytvattenförekomster. Ån mynnar i ytvattenförekomsten Morjärvsträsket.

Kalixälven, ca 200 m nedströms bron, omfattas av miljökvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten.

Miljökvalitetsnormer för ytvatten

Grundträskåns ekologiska status är måttlig med kvalitetskrav god och uppnår ej god kemisk status (inkluderat överallt överskridande ämnen) med kvalitetskrav god. Morjärvsträskets ekologiska status är hög med kvalitetskrav god och uppnår ej god kemisk status (inkluderat överallt överskridande ämnen) med kvalitetskrav god.

Grundträskån är påverkad av hydrologiska förändringar och vandringshinder relaterade till skogsbruk och flottning vilket bidragit till att god ekologisk status inte uppnåtts. Den processen som krävs innan fysiska åtgärder sätts in har bedömts vara tids- och resurskrävande varför vattendraget fått en tidsfrist till 2021. Föreslagen ny miljökvalitetsnorm om god ekologisk status ges tidsfrist till 2027 då det inte bedömts tekniskt möjligt att nå målet tidigare.

Med planerade skyddsåtgärder bedöms projektet inte påverka de biologiska kvalitetsfaktorerna för ekologisk status negativt för Grundträskån eller Morjärvsträsket. Den planerade verksamheten bedöms därmed inte bidra till att den ekologiska statusen försämras eller att de beslutade kvalitetskraven inte kan uppnås.

Den planerade verksamheten bedöms inte bidra till att den kemiska ytvattenstatusen försämras eller att de beslutade kvalitetskraven inte kan uppnås. Planerade åtgärder kommer att bedrivas med skyddsåtgärder så att spridning av förorenade ämnen minimeras.

Miljökvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten

Kalixälvens vattenområde är klassificerat som laxfiskvatten. Grundträskån ingår i Kalixälvens avrinningsområde och omfattas därmed av miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

Miljökvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten bedöms inte påverkas negativt då inga direkta åtgärder sker i Kalix älv. Grumling bedöms kunna begränsas med planerade grumlingsreducerande åtgärder.

15 Miljökvalitetsmål

Den planerade vattenverksamheten bedöms beröra miljömålen Levande sjöar och vattendrag samt miljömålet Ett rikt växt- och djurliv och God bebyggd miljö. Norrbottens länsstyrelse har inte antagit några regionala miljömål utan arbetar efter de nationella miljömålen. Några lokala miljömål har inte heller antagits.

Levande sjöar och vattendrag

Under förutsättning att skadeförebyggande åtgärder vidtas kommer de planerade arbetena inte påverka målet att nå ekologisk och kemisk status för vattenförekomsten. Passage under bron möjliggör bibehållen grön infrastruktur för djurlivet. Påverkan på friluftslivet är inte permanent utan endast temporär under byggskedet. Sammantaget bedöms miljömålet inte påverkas på nationell nivå.

Ett rikt växt- och djurliv

Strandpassagen under den nya bron bedöms bidra till en gynnsam bevarandestatus för utter genom att dess livsmiljö skyddas samt verka för större genetisk spridning mellan populationer. De aktuella åtgärderna bedöms inte vara av den omfattning eller art att de påverkar måluppfyllelsen negativt.

God bebyggd miljö

Den planerade verksamheten bedöms ge positiva effekter för miljömålet god bebyggd miljö då åtgärderna bidrar till säkrare transporter.

16 De allmänna hänsynsreglerna

I miljöbalkens 2 kapitel anges att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd är skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av detta kapitel iakttas.

2 § Kunskapskravet

Trafikverket har välutbildad och kompetent personal i den egna organisationen och uppfyller även kunskapskravet genom att ställa relevanta kompetenskrav vid upphandling av konsulttjänster och entreprenader. Kunskapskravet efterlevs också genom samråd, sammanställning av underlag från olika källor samt beräkningar och bedömningar som görs vid framtagande av ansökan om vattenverksamheten samt miljökonsekvensbeskrivningen. Processen syftar till att skaffa sig kunskap om miljöfrågorna i projektet för att minimera störningar.

3 § Försiktighetsregeln

Trafikverket har genom provtagningar, inventeringar och beräkningar planerat anläggande och broutformning så att risker minimeras och säkerhet väljs. Där osäkerhet finns har hänsyn till motstående värden gjorts. Ambitionen är att minska påverkan på omgivningen, mer än vad som är nödvändigt.

4 § Kemikalier och produktval

Trafikverket påverkar projektets materialanvändning och utförande. Trafikverkets krav på kemiska produkter innebär att miljömässigt sämre alternativ kontinuerligt fasas ut när bättre alternativ finns på marknaden. Trafikverket ställer även krav på entreprenörers och uppdragstagares miljöhänsyn. Genom dessa krav och riktlinjer strävar Trafikverket efter att minska miljöpåverkan från farliga ämnen.

5 § Hushållning med resurser

Trafikverket strävar efter att uppnå massbalans både av ekologiska och ekonomiska skäl. Massor som går att återanvända i entreprenaden får inte transporteras bort eller hanteras som avfall. Entreprenören ska källsortera sitt avfall. Trafikverket har i arbetet med aktuell vattenverksamhet anpassat planerade åtgärder för att på bästa sätt hushålla med råvaror och energi samt eftersträva massbalans.

6 § Lokalisering

Någon alternativ lokalisering är inte aktuell i detta fall då ny bro behöver anpassas till befintlig vägdragning.

7 § Rimlighetsavvägning

Trafikverket har vid utformning av bron vägt nyttan för miljö och hälsa mot de kostnader det innebär.

8 § Ansvaret

Om skador och olägenheter uppstår ansvarar Trafikverket för att avhjälpa eller ersätta dessa i enlighet med gällande lagstiftning.

17 Skyddsåtgärder

Nedan sammanfattas beskrivna skadeförebyggande åtgärder för byggskedet och driftskedet för tillståndssökt vattenverksamhet. Se bilaga 8 Miljökonsekvensbeskrivning, för redovisning av skyddsåtgärder.

- Byggplatsen ska organiseras så att vatten-, mark och vegetation utanför arbetsområdet inte påverkas.
- Uppgrävda schaktmassor som ska återanvändas i projektet placeras utan risk för ras och skred och så att massor inte återförs till vattenområdet och orsakar grumling.
- Under byggskede kommer kemikalier, petroleumprodukter, hydrauloljor mm hanteras enligt Trafikverkets krav.
- Ytor som tillfälligt påverkats i anläggningsarbetet ska återställas till utseende så nära ursprunglig karaktär som möjligt. Tillfälliga utfyllnader avlägsnas och ytorna återställs genom påföring av lokala avbaningsmassor för naturlig återetablering av växtlighet.
- Arbeten i vatten som kan medföra grumling, får inte utföras under perioden 1 maj till 15 juni och 15 september till 15 oktober, om inte tät spont, siltgardin, eller annan åtgärd som fyller samma funktion används som skydd mot grumling

I det fall arbeten i vatten behöver utföras utan skyddsåtgärd under denna period, och grumlingen är av mindre betydelse, föreslår Trafikverket att tillsynsmyndigheten via delegationsvillkor bemyndigas att meddela avsteg från detta.

- Vid förutsebara grumlande arbetsmoment i vatten eller kraftiga regn som kan orsaka erosion under byggtid, ska skyddsåtgärder för grumlingsreducering vidtas, för att begränsa spridning av grumling i vattenområdet.
- Utfyllnader i vatten ska ske med grovt material utan finfraktioner för att minska åtgärdens grumlande effekt.
- De trummor som ska nyttjas i förbifarten ska förläggas så att de inte utgör ett vandringshinder.
- För att begränsa grumling ska arbeten i vatten kring brostöd ske bakom tät spont.
- Inom arbetsområdet ska fordon och arbetsmaskiner använda drivmedel och oljor som är miljöklassade samt ha tillgång till saneringsutrustning. Tankning och förvaring av petroleumprodukter får endast utföras på för ändamålet iordningställda ytor, inte i närheten av vattendrag eller där spridning till vattendrag kan ske.
- Strandpassager och viltstigar anordnas så att utter och annat småvilt, klövvilt samt människor ska kunna passera vid och under bron.
- Erosionsskydd anläggs vid bron för att minska risken för morfologiska förändringar och varaktig erosion inom vägområdet.

18 Övervakning och kontroll

För att säkerställa att uppsatta krav och åtaganden tillämpas ska ett kontrollprogram upprättas omfattande både bygg- och driftskede för tillståndssökt vattenverksamhet.

Ett kontrollprogram kommer att upprättas och ges in till tillsynsmyndigheten senast två månader innan arbeten i vatten påbörjas, om inte tillsynsmyndigheten medger att det kan lämnas in senare. I kontrollprogrammet kommer Trafikverket ange hur kontroller ska utföras samt vilka åtgärder som ska vidtas om riktvärden eller gränsvärden överskrids.

Trafikverket arbetar systematiskt med miljösäkring i projektet och följer upp att angivna miljöåtgärder följs. Dokumentet "Miljösäkring plan och bygg" är en samlad dokumentation över projektets krav av miljörelaterade försiktighetsmått, anpassningar, skyddsåtgärder och beslut.

Nedan sammanfattas ett antal punkter för kontroll och övervakning av tillståndssökt vattenverksamhet för bygg- och driftskede. Se bilaga 8 Miljökonsekvensbeskrivning, för vidare redovisning.

- Under arbetet ska förebyggande grumlingsreducerande åtgärder vidtas för att begränsa grumling i vattendraget. Kontroll ska ske under byggtiden i samband med att grumlande åtgärder utförs.
- Kontroll under byggtiden ska utföras för att säkerställa att arbeten i vatten kring brostöden sker bakom tät spont och att uppgrävda schaktmassor som ska återanvändas i projektet placeras så att de inte återförs till vattendraget och orsakar grumling.
- För att minska negativ påverkan på fiskar och djur ska kontroll under byggtiden ske så att trummor som nyttjas i förbifarten förläggs så att de inte utgör ett

vandringshinder, samt så att strandpassager anläggs i föreslagna lägen samt med anpassning till omgivande terräng. Under driftstiden planeras strandpassagernas funktion kontrolleras.

- För att förhindra negativ påverkan på landskapsbilden och naturmiljön och möjliggöra återetablering av vegetation på ytor som tillfälligt påverkats i anläggningsarbetet ska kontroll ske efter byggtiden för att säkerställa att dessa ytor återställs till så nära ursprunglig karaktär som möjligt. Kontroll ska även ske efter byggtiden så att lokala avbaningsmassor påförts för naturlig återetablering av växtlighet.
- Under byggtiden ska kontroll ske att byggplatsen organiserats så att inte vatten-, mark och vegetation utanför arbetsområdet påverkas.

19 Ersättning för skada och intrång

Trafikverket bedömer att den planerade vattenverksamheten inte kommer att föranleda några ersättningsgilla skador för omgivningen. Skulle sådana skador mot förmodan ändå uppkomma kommer Trafikverket att hantera detta inom ramen för oförutsedda skador.

19.1. Arbetstid

Entreprenadarbetena är planerade att påbörjas under 2024 och är beräknade att avslutas under 2027.

20 Verkställighetsförordnande

Trafikverket yrkar att mark- och miljödomstolen meddelar verkställighetsförordnande.

För att uppnå syftet med vägprojektet, att öka trafiksäkerheten och framkomligheten på väg E10 mellan Morjärv och Västra Svartbyn, är det av stor vikt att även arbetena som omfattas av tillståndssökt vattenverksamhet kan påbörjas enligt tidsplan. Detta för att undvika förskjutningar av tidsplaner och fördyringar i projektet.

Verksamhetens tillåtlighet prövas i vägplanen.

Verksamheten förväntas inte föranleda sådana störningar eller påverkan på miljön att det skulle utgöra hinder mot att verkställighetsförordnande meddelas. Den tillståndsansökta verksamheten kommer att medföra positiva konsekvenser för vattenmiljön i och med att åtgärderna leder till att den trånga öppning som den befintliga bron utgör i nuläget vidgas och flödesdynamiken i vattendraget kommer att återgå till naturligare förhållanden. Anläggandet av strandpassager och viltstigar kommer även att bidra till positiva konsekvenser för bland annat bedrivande av renskötsel och renarnas vandringsmöjligheter.

21 Underlag för prövningsavgift

Kostnaden för att utföra de åtgärder som rör den sökta vattenverksamheten och som ligger till grund för beräkning av ansökningskostnaden beräknas uppgå till 17 miljoner kronor.

22 Aktförvarare

Som aktförvarare föreslås:

Tekniska chefen i Kalix kommun Per Nilsson, Nygatan 4, 952 81 Kalix, tfn. 0923-65035

23 Sammanträdeslokal

För det fall domstolen anser att det finns behov av att hålla en syn föreslås lokalerna i Luleå tingsrätt, Skeppsbrogatan 43, 972 31 Luleå, telefon. 0920-29 55 00.

Trafikverket anser att vattenverksamheten är av begränsad omfattning och att målet sannolikt bör kunna avgöras utan huvudförhandling enligt 22 kap 16 § miljöbalken.

24 Övrigt

Ansökan översänds i 6 analoga exemplar. Ansökningshandlingarna bifogas även digitalt i 10 exemplar (USB).

Malena Backhans

Ombud

Trafikverket, Box 809, 972 42 Luleå..
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 020-600 650

trafikverket@trafikverket.se

Fullmakt

Med stöd av 27 § myndighetsförordningen (2007:515) och för Trafikverket utfärdad arbetsordning befullmäktigar jag härigenom

verksjuristen Malena Backhans

att inför Mark- och miljödomstolen, Umeå tingsrätt, ansöka om tillstånd för att riva ut befintlig bro och bygga ny bro över Grundträskån samt övriga sammanhängande åtgärder vid E10, Kalix kommun, Norrbottens län.

Borlänge 2021-10-25

Håkan Broman
Chefsjurist

